

energiavirasto

Energiakatselmusvelvoitteen muuttuminen energian käyttöön perustuvaksi

Infotilaisuus 6.5.2025

Energiatehokkuuslain tulevat muutokset

- Uusi energiatehokkuusdirektiivi 2023/1791 (EED) aiheuttaa muutoksia yritysten velvoitteisiin, jotka liittyvät energiakatselmuksiin ja energianhallintajärjestelmiin
- Direktiivin kansallinen toimeenpanotyö on käynnissä, eikä uusi lainsäädäntö ole vielä voimassa. Toimeenpanon kansallinen määräaika on 11.10.2025.
 - Luonnos hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta oli lausuntokierroksella 29.4.2025 asti. Esitys ja saapuneet lausunnot Lausuntopalvelussa:
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=eab77787-6d23-44c9-91ee-e6e87463384b>
 - Energiatehokkuuslain muutokset tulevat voimaan syksyllä 2025 (arvio)
- Energiakatselmuksiin, energianhallintajärjestelmiin ja vastuuhenkilöpätevyyksiin liittyvistä viranomaistehtävistä vastaa myös jatkossa Energiavirasto. Motiva hoitaa mm. vastuuhenkilökoulutuksen järjestelyihin ja tiedottamiseen liittyviä tehtäviä.

Yritysten velvoitteet: muutokset soveltamisalaan

- Voimassa olevan energiatehokkuuslain mukaan velvoite tehdä **yrityksen energiakatselmus** koskee **suuria yrityksiä** (määrittely: tase ja liikevaihto **tai** henkilöstömäärä)
- Uudet velvoitteet koskevat yrityksiä, joiden **keskimääräinen vuotuinen energiankulutus kolmen edeltävän vuoden aikana** ylittää säädetyn rajan
 - Yritykset, joiden kolmen edeltävän kalenterivuoden energiankulutuksen keskiarvo on yli 2700 MWh
 - Yritykset, joiden kolmen edeltävän kalenterivuoden energiankulutuksen keskiarvo on yli 23 600 MWh
- Yrityksen taloudellisella koolla (henkilöstömäärä, tase, liikevaihto) ei ole jatkossa merkitystä soveltamisalan kannalta
 - Myös PK-yritys voisi kuulua velvoitteiden piiriin
 - Vähän energiaa kuluttava suuri yritys voisi jäädä velvoitteiden ulkopuolelle
- Velvoitteet koskevat yrityksiä toimialasta riippumatta

Yritysten velvoitteet: muutokset sisältöön

- Voimassa olevassa energiatehokkuuslaissa säädetään velvoitteesta tehdä **energiakatselmus**, ja tähän liittyvistä vapautumisperusteista
- Jatkossa velvoite muuttuu **kaksiportaiseksi**
 - 1) Paljon energiaa kuluttavien yritysten (yli 23 600 MWh) tulee **ottaa käyttöön sertifioitu energianhallintajärjestelmä**
 - 2) Seuraavaksi eniten energiaa kuluttavien yritysten (yli 2700 MWh) tulee **tehdä yrityksen energiakatselmus**
- Velvoitteisiin liittyvistä vapautumisperusteista (vaihtoehtoisista tavoista täyttää velvoite) säädetään myös jatkossa energiatehokkuuslaissa

Yritysten velvoitteet: muutokset sisältöön

- Yritysten, joiden keskimääräinen vuotuinen energiankulutus (kolmen edeltävän kalenterivuoden keskiarvo) on yli 23 600 MWh, tulee ottaa käyttöön **sertifioitu energianhallintajärjestelmä**
 - Hyväksyttäviä järjestelmiä olisivat ainakin sertifioidut ISO 50 001 ja ETJ+
- Yritysten, joiden keskimääräinen vuotuinen energiankulutus (kolmen edeltävän kalenterivuoden keskiarvo) on yli 2700 MWh, tulee tehdä **yrityksen energiakatselmus**
 - Katselmukselle säädetyt vaatimukset vastaavat pääosin nykyisiä, yrityksen energiakatselmukselle säädettyjä vaatimuksia. Uusia vaatimuksia liittyen energiankulutuksen vähentämismahdollisuuksien ja uusiutuvan energian käytön tai tuotannon potentiaalin selvittämiseen.
 - Katselmus on tehtävä vähintään neljän vuoden välein. Uutena vaatimuksena katselmukseen liittyvän toimintasuunnitelman laatiminen.

Energiakatselmukseen liittyvä toimintasuunnitelma

- **Yrityksen energiakatselmukseen** liittyvä uusi velvoite olisi jatkossa energiakatselmukseen liittyvän **toimintasuunnitelman** laatiminen
 - Suunnitelmassa olisi yksilöitävä ne **toimenpiteet, joilla energiakatselmukseen perustuvat suositukset aiotaan panna täytäntöön**
 - Poikkeus: Jos suosituksen täytäntöönpano ei ole teknisesti tai taloudellisesti toteutettavissa, sitä ei tarvitsisi sisällyttää suunnitelmaan
 - Suunnitelma olisi laadittava **katselmuksen yhteydessä vähintään neljän vuoden välein**
 - Yrityksen olisi sisällytettävä **toimintasuunnitelma** ja **tieto suositusten toteuttamisasteesta** tilinpäätöksen liitteenä olevaan **toimintakertomukseen**, tai, jos yritys ei laadi toimintakertomusta, **tilinpäätöksen liitetietoihin**
- Suunnitelma ja tieto suositusten toteuttamisasteesta olisi asetettava **julkisesti saataville**
 - Liikesalaisuuksia sisältäviä tietoja ei kuitenkaan tarvitsisi julkaista

Ilmoitus energiankulutusrajan ylittymisestä

- Yrityksen tulisi jatkossa tehdä ilmoitus Energiavirastolle, jos sen kulutus jonakin kalenterivuonna ylittää 2 700 tai 23 600 megawattituntia
- Ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena olisi mahdollistaa sen seuraamista, mitkä yritykset kuuluvat 1) energianhallintajärjestelmää koskevan velvoitteen ja 2) yrityksen energiakatselmusta koskevan velvoitteen piiriin
- Velvoitteiden toimeenpanoa yrityksissä valvoisi myös jatkossa Energiavirasto

Siirtymäajat

- Yritysten, joita koskee energianhallintajärjestelmän käyttöönottovelvoite, tulee ottaa sertifioitu järjestelmä käyttöön viimeistään **11.10.2027**
- Yritysten, jotka tulevat uutena energiakatselmusvelvoitteen piiriin, tulee tehdä katselmus ensimmäisen kerran viimeistään **11.10.2026**
- Yritysten, joita on jo koskenut katselmusvelvoite ja jotka pysyvät katselmusvelvoitteen piirissä, tulee edelleen tehdä katselmus vähintään neljän vuoden välein

Yritysten energiankulutuksen laskenta

- Lasketaan yrityskohtaisesti kunkin yrityksen oma kulutus kaikki energialajit huomioiden

Yrityksen energiakatselmus

Konsernin emoyhtiö A

Energiankulutus 5 000
MWh/a

Tytäryhtiö B

Energiankulutus 2 000
MWh/a

Tytäryhtiö C

Energiankulutus 25 000
MWh/a

Tytäryhtiö D

Energiankulutus 10 000
MWh/a

Ei lakivelvoitetta

**Energianhallinta-
järjestelmä**

Suomi

Ulkomaat

Energian loppukulutuksen määritelmä

- **HE 3 § 29)** 'energian loppukulutuksella' kaikkea teollisuudelle, liikenteelle, mukaan lukien kansainvälisen ilmailun energiankulutus, kotitalouksille, julkisiin ja yksityisiin palveluihin, maataloudelle, metsätaloudelle, kalataloudelle ja muille loppukäyttäjäsektoreille toimitettua energiaa, lukuun ottamatta kansainvälisen meriliikenteen polttoaineita, ympäristön energiaa ja toimituksia muuntosektorille ja energiasektorille, sekä asetuksen (EY) N:o 1099/2008 liitteessä A määritellystä siirrosta* ja jakelusta* aiheutuvaa hävikkiä;
 - *2.4.1 Siirtohäviöt
 - Siirron aikana tapahtuneet polttoainehäviöt siirtojärjestelmän haltijan ylläpitämässä järjestelmän osassa. Siihen sisältyy tekniset ja muut kuin tekniset häviöt. Sähkön osalta tähän sisältyvät häviöt muuntajissa, joita ei katsota voimalaitosten kiinteiksi osiksi. Kaasun osalta tähän sisältyvät siirron aikana tapahtuva ilmakehään päästäminen ja soihdutus.
 - *2.4.2 Jakeluhäviöt
 - Jakelun aikana tapahtuneet polttoainehäviöt jakelujärjestelmän haltijan ylläpitämässä järjestelmän osassa. Siihen sisältyy tekniset ja muut kuin tekniset häviöt. Kaasun osalta tähän sisältyvät jakelun aikana tapahtuva ilmakehään päästäminen ja soihdutus.
- **HE 3 § 30)** 'ympäristön energialla' direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 2 alakohdassa määriteltyä ympäristön energiaa*;
 - *2) 'ympäristön energialla' tarkoitetaan sellaista luonnollisesti esiintyvää lämpöenergiaa ja ympäristöön rajoitettuihin tiloihin keräytynyttä energiaa, joka voi olla varastoituna ympäröivään ilmaan, poistoilma pois lukien, pintaveteen tai jätevetteen;

Pakollisesta energianhallintajärjestelmästä vapautuminen

- **HE 3 h § 1 mom.** Jos yrityksessä on käytössä akkreditoidun elimen eurooppalaisten tai kansainvälisten standardien mukaisesti sertifioima ympäristönhallintajärjestelmä, ja yritys on tehnyt 4 §:n mukaisen yrityksen energiakatselmuksen tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti, yrityksen katsotaan täyttävän 3 g §:n vaatimuksen energianhallintajärjestelmän käyttöönotosta
- Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuksi ympäristönhallintajärjestelmäksi luetaan ainakin sertifioitu ISO 14 001 –järjestelmä
- Energiaviraston tulkinnan mukaan **sertifioitu ISO 14001 + lakisääteinen energiakatselmus** täyttää vaatimuksen

Pakollisesta energianhallintajärjestelmästä vapautuminen

- **HE 3 h § 2 mom.** Jos yrityksessä on käytössä akkreditoidun elimen eurooppalaisten tai kansainvälisten standardien mukaisesti sertifioima ympäristönhallintajärjestelmä ja yritys osallistuu valtion viranomaisen kanssa allekirjoitettuun vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen, ja edellä tarkoitettuun vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimusjärjestelmään sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, yrityksen katsotaan täyttävän 3 g §:n vaatimuksen energianhallintajärjestelmän käyttöönotosta
- Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuksi ympäristönhallintajärjestelmäksi luetaan ainakin sertifioitu ISO 14 001 –järjestelmä
- Energiaviraston tulkinnan mukaan **sertifioitu ISO 14001 + energiatehokkuussopimus + ETJ+** täyttää vaatimuksen

Pakollisesta energianhallintajärjestelmästä vapautuminen

- **HE 3 h § 3 mom.** Jos yrityksessä on käytössä tämän lain 3 §:n 33 kohdassa tarkoitettu energiapalvelusopimus, joka sisältää 3 §:n 31 kohdan mukaiset energianhallintajärjestelmän osatekijät, yrityksen katsotaan täyttävän 3 g §:n 1 momentissa asetetun vaatimuksen energianhallintajärjestelmän käyttöönotosta siltä osin, kuin sen energian loppukulutus on energiapalvelusopimuksen piirissä. Energiapalvelusopimuksen tulee sisältää tämän lain 3 §:n 31 kohdassa tarkoitetun energianhallintajärjestelmän osatekijät
- 1) todellisen energiankulutuksen seuranta;
- 2) energiatehokkuuden parantamiseksi toteutetut toimet;
- 3) edistymisen mittaaminen; ja
- 4) direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä XV vahvistettujen vaatimusten mukaisuus.

Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen

- **HE 6 § 1 mom.** Jos yrityksen keskimääräinen vuotuinen energian loppukulutus on yli 2 700 megawattituntia kolmen edellisen kalenterivuoden aikana, **eikä yrityksellä ole käytössä 3 g §:n mukaista energianhallintajärjestelmää**, sen on tehtävä yrityksen energiakatselmus. Velvoitteen piiriin kuulumista arvioitaessa otetaan huomioon yksittäisen yrityksen loppukulutus.
- Hyväksyttäviä järjestelmiä olisivat ainakin **sertifioidut ISO 50 001 ja ETJ+**

Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen

- **HE 7 § 1 mom.** Jos yrityksessä on käytössä akkreditoidun elimen eurooppalaisten tai kansainvälisten standardien mukaisesti sertifioima ympäristönhallintajärjestelmä, johon sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, yrityksen katsotaan täyttävän tämän lain 6 §:n vaatimuksen pakollisesta yrityksen energiakatselmuksesta
- Edellä 1 momentissa tarkoitetuksi ympäristönhallintajärjestelmäksi, johon sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, luetaan ainakin sertifioitu ISO 14001 -järjestelmä yhdistettynä energianhallintajärjestelmään, jonka energiakatselmusvaatimukset ovat yhteneväiset ISO 50001 -järjestelmän kanssa
- Energiaviraston tulkinnan mukaan **sertifioitu ISO 14001 + ETJ+** täyttää vaatimuksen

Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen

- **HE 7 § 2 mom.** Jos yritys osallistuu sellaiseen valtion viranomaisen kanssa allekirjoitettuun vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen, johon sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, yrityksen katsotaan täyttävän tämän lain 6 §:n vaatimuksen pakollisesta yrityksen energiakatselmuksesta
- Energiaviraston tulkinnan mukaan **energiatehokkuussopimus + ETJ+** täyttää vaatimuksen

Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen

- **HE 7 § 3 mom.** Jos yrityksessä on käytössä tämän lain 3 §:n 33 kohdassa tarkoitettu energiapalvelusopimus, joka sisältää 3 §:n 31 kohdan mukaiset energianhallintajärjestelmän osatekijät, yrityksen katsotaan täyttävän 6 §:n 1 momentissa asetetun vaatimuksen yrityksen energiakatselmuksen tekemisestä siltä osin, kuin sen energian loppukulutus on energiapalvelusopimuksen piirissä. Energiapalvelusopimuksen tulee sisältää tämän lain 3 §:n 31 kohdassa tarkoitetun energianhallintajärjestelmän osatekijät
- 1) todellisen energiankulutuksen seuranta;
- 2) energiatehokkuuden parantamiseksi toteutetut toimet;
- 3) edistymisen mittaaminen; ja
- 4) direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä XV vahvistettujen vaatimusten mukaisuus.

Energiatehokkuuslain velvoitteista vapautuminen

- Energiaviraston tulkinta lakisääteisestä energianhallintajärjestelmästä vapautumiselle:
 - sertifioitu ISO 14001 + lakisääteinen energiakatselmus
 - sertifioitu ISO 14001 + energiatehokkuussopimus + ETJ+
- Energiaviraston tulkinta lakisääteisestä energiakatselmuksesta vapautumiselle:
 - sertifioitu ISO 50001
 - sertifioitu ETJ+
 - sertifioitu ISO 14001 + ETJ+
 - energiatehokkuussopimus + ETJ+
- Energiapalvelusopimuksella (EPC/ESCO) vapautuisi lakisääteisestä energianhallintajärjestelmästä ja energiakatselmuksesta siltä osin, kuin energian loppukulutus on sopimuksen piirissä
- Sertifiointin kattavuudeksi riittäisi jatkossa 90 % yrityksen energiankäytöstä (nykyisin 95 %)

Vastuuhenkilöpätevyydet

- Nykyisin voimassa olevat vastuuhenkilöpätevyydet tulevat pysymään voimassa myös lakimuutoksen jälkeen
- Energiatehokkuuslain 16 § määrittelee edelleen yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyyden voimassaolon
- Pätevyys on voimassa seitsemän vuotta sitä koskevan päätöksen antamisesta
- Energiavirasto pitää julkista rekisteriä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöistä [verkkosivuillaan](#)

energiavirasto

Mirjami Ylinen, juristi, Energiatehokkuus
Timo Vihavainen, yli-insinööri, Energiatehokkuus
etunimi.sukunimi@energiavirasto.fi